Utbildningsutskottets betänkande 1983/84: 10

om vissa högskoleorganisatoriska frågor (prop. 1983/84: 52)

Propositionen

I proposition 1983/84: 52 har regeringen (utbildningsdepartementet) efter föredragning av statsrådet Hjelm-Wallén föreslagit riksdagen att

1. anta ett inom utbildningsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring av högskolelagen (1977: 218),
2. godkänna vad som i propositionen anförts om förslag till anslagsframställning för forskning och forskarutbildning,
3. godkänna vad som i propositionen anförts om sektionsindelning av fakultet,
4. godkänna vad som i propositionen anförts om planeringsordning för vissa enstaka kurser.

I propositionen föreslås att högskolestyrelserna skall ges ökade befogenheter att besluta om den interna organisationen vid resp. högskoleenhet. Bl. a. skall planerings- och ledningsorgan kunna inrättas som är gemensamma för grundläggande utbildning, forskning och forskarutbildning. Dessa ändrade regler föreslås gälla fr. o. m. den 1 juli 1984.

Vidare föreslås bl. a. en förändrad planeringsordning för enstaka kurser inom högskolan som innebär att en nationell planering av utbildningen i vissa ämnen införs. En ny ordning föreslås här gälla fr. o. m. den 1 juli 1985.

Det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i högskolelagen (1977: 218) har följande lydelse:

Förslag till
Lag om ändring i högskolelagen (1977:218)

Härigenom föreskrivs i fråga om högskolelagen (1977:218)
dels att 16, 21, 23, 24 och 31 §§ skall ha nedan angivna lydelse;
dels att i lagen skall införas två nya paragrafer, 24 a och 24 b §§, av nedan angivna lydelse,
dels att 32 § skall upphöra att gälla.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
16 §[1]	
Verksamheten inom högskolan skall ledas av lokala styrelser, *rektorsämbeten, linjenämnder, fakultetsnämnder, sektionsnämnder samt styrelser för institutioner och andra arbetsenheter.* *I stället för fakultetsnämnder och sektionsnämnder får finnas andra organ enligt vad som föreskrivs i 23 § fjärde stycket och 25 §.*	Verksamheten inom högskolan skall ledas av lokala styrelser *och de övriga organ som föreskrivs antingen i denna lag eller av regeringen.*
21 §	
För den grundläggande högskoleutbildningen skall finnas linjenämnder, om ej annat följer av föreskrifter som regeringen meddelar.	För den grundläggande högskoleutbildningen skall finnas linjenämnder, om ej annat följer av *24 a §* eller föreskrifter som regeringen meddelar.

Linjenämnds verksamhetsområde skall avse grundläggande högskoleutbildning vid en högskoleenhet eller en kommunal eller landstingskommunal läroanstalt. Om det är lämpligt kan linjenämnds verksamhetsområde omfatta grundläggande högskoleutbildning vid mer än en högskoleenhet eller vid en högskoleenhet och en kommunal eller landstingskommunal läroanstalt.
Linjenämnd skall inom sitt verksamhetsområde planera utbildningen och handlägga övriga frågor om vad utbildningen skall innehålla och om hur utbildningen skall organiseras.

23 §[1]	
För forskarutbildningen och forskningen vid högskolan inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde skall finnas fakultetsnämnder och sektionsnämnder.	För forskarutbildningen och forskningen vid högskolan inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde skall finnas fakultetsnämnder och sektionsnämnder *om ej annat följer av 24 a och 25 §§.*

[1] Senaste lydelse 1979:446.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

Fakultetsnämnds verksamhet skall avse ett särskilt vetenskapsområde (fakultet) i en högskoleregion. Sektionsnämnds verksamhet skall avse en del av en fakultet (sektion) i en högskoleregion.

För två eller flera fakulteter får finnas en gemensam fakultetsnämnd. För två eller flera sektioner får finnas en gemensam sektionsnämnd.

Fakultetsnämnd och sektionsnämnd skall inom sitt verksamhetsområde
1. planera forskarutbildningen,
2. handlägga övriga frågor om vad forskarutbildningen skall innehålla och om hur forskarutbildningen skall organiseras samt
3. handlägga vissa frågor om planering av forskningen.

För sådan forskning och forskarutbildning som ej avser ett särskilt vetenskapsområde får finnas andra organ än fakultetsnämnder och sektionsnämnder. Föreskrifter om dessa andra organ meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen utser.

24 a §

Uppgifter som ankommer på linjenämnd och på fakultets- eller sektionsnämnd får i stället fullgöras av en utbildnings- och forskningsnämnd.

24 b §

I utbildnings- och forskningsnämnden skall ingå företrädare för verksamheten inom nämndens verksamhetsområde. I nämnden skall också ingå företrädare för yrkeslivet, om inte särskilda skäl föranleder annat. Företrädare för de anställda och de studerande har rätt att ingå i nämnden.

I utbildnings- och forskningsnämnden kan ingå företrädare för

1. sådant forsknings- och utvecklingsarbete utanför högskolan som har anknytning till nämndens verksamhetsområde,

2. allmänna intressen.

31 §[2]

I regionstyrelse skall ingå
1. företrädare för allmänna intressen och
2. företrädare för verksamheten inom högskolan i regionen.

Företrädare för de studerande inom högskolan i regionen har rätt att ingå i regionstyrelsen.

[2] Senaste lydelse 1980: 1099.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Företrädarna för allmänna intressen skall utgöra omkring *två tredjedelar* av antalet ledamöter.	Företrädarna för allmänna intressen skall utgöra omkring *tre fjärdedelar* av antalet ledamöter.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

Motionerna

1983/84: 172 av Gunnar Björck i Värmdö (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som med anledning av proposition 1983/84: 52 i motionen anförts om högskolans organisation.

1983/84: 173 av Ing-Marie Hansson (s) och Arne Gadd (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om högskolestyrelsens sammansättning samt om rektor som styrelseordförande.

1983/84: 225 av Jörgen Ullenhag m. fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar avveckla regionstyrelserna,
2. att riksdagen beslutar avslå regeringens förslag om ändrad anslagsframställning för forskning och forskarutbildning.

1983/84: 236 av Kerstin Göthberg m. fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen avslår förslaget om övergång till regeringsutnämning av allmänrepresentanterna i högskolestyrelsen,
2. att riksdagen beslutar att samtliga allmänföreträdare skall utses av landstinget.

1983/84: 238 av Rune Rydén m. fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen avslår regeringens förslag om ändrad ordning för förslag till anslagsframställning för forskning och forskarutbildning,
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om förändrad sammansättning av högskolestyrelserna i enlighet med vad som i motionen anförts,
3. att riksdagen uttalar sig för att s. k. företrädare för allmänna intressen inte skall ingå i förvaltningsnämnd,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om samarbetet mellan högskola och yrkesliv,
5. att regionstyrelserna snarast skall avskaffas,
6. att riksdagen uttalar sig för att filosofie kandidatexamen skall återinföras.

1983/84: 239 av Björn Samuelson (vpk) och Nils Berndtson (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar avslå förslaget i proposition 1983/84: 52 att

regeringen skall utse representanter för allmänna intressen till högskoleenheternas styrelser,

2. att riksdagen beslutar avslå förslaget i proposition 1983/84:52 att "företrädare för yrkeslivet" skall kunna ingå i institutionsstyrelserna.

Utskottet

Genom riksdagens beslut år 1975 (prop. 1975:9, UbU 1975:17, rskr 1975:179) och år 1977 (prop. 1976/77:59, UbU 1976/77:20, rskr 1976/77:246) om reformering av högskoleutbildningen infördes den 1 juli 1977 en ny planerings- och ledningsorganisation för högskolan. En omfattande decentralisering till lokal nivå av beslutanderätten i olika frågor genomfördes. Vägledande för utformningen av den nya institutionella organisationen var bl. a. en strävan till demokratisering och förstärkning av samspelet mellan högskolan och det övriga samhälls- och yrkeslivet. Den nya organisationen har varit föremål för ett antal uppföljningar och utvärderingar.

På grundval av bl. a. det material som har tagits fram inom den parlamentariskt sammansatta uppföljningskommittén (U 1979:03) har en departementspromemoria (Ds U 1983:6) Högskolans institutionella organisation utarbetats inom utbildningsdepartementet. Promemorian har remissbehandlats.

I proposition 1983/84:52 anför föredragande statsrådet att det enligt hennes mening inte finns skäl att aktualisera någon genomgripande organisatorisk reform. Förslagen i propositionen syftar till vissa modifieringar av nuvarande ordning på grundval av de erfarenheter som föreligger. Föredragande statsrådet anger följande utgångspunkter för sina förslag till förändringar.

Förändringarna i regelsystemet bör främst öppna nya möjligheter för högskoleenheterna, inte tvinga på dem en ny ordning. Föredragande statsrådet har inte funnit skäl att förändra principerna för det inflytande för olika grupper och intressen i olika organ som den nuvarande organisationen är ett uttryck för. Vidare har det gällt att söka förbättra institutionernas situation genom att den beslutsorganisation som de har direkt kontakt med förenklas. Slutligen syftar förslagen också till ökad stabilitet för institutioner vilkas ämnesområde inte täcks av systemet med utbildningslinjer. Därför föreslås nya former för en nationell planering av utbildningen i sådana ämnen.

Högskoleenheternas ledning

Styrelserna för de statliga högskoleenheterna (högskolestyrelserna) skall ha inseende över högskoleenheternas alla angelägenheter och svara för att deras uppgifter fullgörs. Ett av styrelsens viktigaste åligganden är att svara för den samordnande planeringen av enhetens olika verksamheter och för fördelning och användning av enhetens samlade resurser.

I proposition 1983/84: 52 konstateras emellertid att det f. n. – såvitt avser utbildningsdepartementets område – finns en inskränkning i styrelsens övergripande ansvar för verksamheten vid resp. enhet. *Förslag till anslagsframställning för forskning och forskarutbildning* avges nämligen av fakultets- eller sektionsnämnderna. Styrelsen avger endast yttrande. Föredragande statsrådet förordar att högskolestyrelsens sammanhållande ansvar markeras genom att styrelsen skall avge förslag till anslagsframställning till universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) avseende hela verksamheten vid resp. högskoleenhet. Denna ordning gäller redan för Sveriges lantbruksuniversitet. Regeringen begär riksdagens godkännande av vad som i propositionen har anförts om förslag till anslagsframställning för forskning och forskarutbildning.

I motionerna 1983/84: 225 (yrkande 2) och 1983/84: 238 (yrkande 1) yrkas avslag på regeringens förslag till ändrad ordning i nu berört hänseende. Motionärerna åberopar vad vissa remissinstanser anfört vid remissbehandlingen av den i det föregående omnämnda departementspromemorian och menar att det är viktigt att anslagsframställningar rörande forskning och forskarutbildning även i framtiden avges av de för ifrågavarande verksamhet närmast ansvariga.

Utskottet konstaterar att högskolestyrelsen redan har det fulla ansvaret för högskoleenhetens budget och därmed för den direkta resursfördelningen även för forskning och forskarutbildning. Utskottet instämmer med föredragande statsrådet i att högskolestyrelsens sammanhållande ansvar bör markeras genom den föreslagna förändringen och ansluter sig till regeringens förslag att de förslag till anslagsframställningar som fakultets- och sektionsnämnderna eller motsvarande avger till högskolestyrelsen alltid skall biläggas styrelsens framställning. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 1983/84: 225 yrkande 2 och 1983/84: 238 yrkande 1 och föreslår att riksdagen godkänner vad som i proposition 1983/84: 52 har förordats om förslag till anslagsframställning för forskning och forskarutbildning.

Beträffande *sammansättningen av högskolestyrelserna* gäller i dag att företrädarna för allmänna intressen skall utgöra omkring en tredjedel av antalet ledamöter (18 § högskolelagen). I departementspromemorian (Ds U 1983: 6) Högskolans institutionella organisation diskuterades skäl för och emot en ökning av inslaget av företrädare för allmänna intressen från en tredjedel till en knapp majoritet. Remissopinionen har på denna punkt varit delad. Flertalet universitet och högskolor har avstyrkt en ändring av de nuvarande principerna. Flera remissinstanser, främst sådana utanför högskolan, t. ex. Landstingsförbundet, Landsorganisationen i Sverige (LO) och Tjänstemännens centralorganisation (TCO), anser att företrädare för allmänna intressen bör utgöra en majoritet i högskolestyrelserna.

I likhet med UHÄ har föredragande statsrådet tagit fasta på den breda

uppslutningen ute på högskolorna kring de nuvarande styrelsernas sammansättning som kommit till uttryck vid remissbehandlingen av departementspromemorian och förordar mot bakgrund härav ingen annan förändring av högskolestyrelsernas sammansättning än den som rör förvaltningschefens ställning. I detta sistnämnda avseende föreslås i propositionen att förvaltningschefens självskrivna ledamotskap i styrelsen upphör fr. o. m. den 1 juli 1984.

I motion 1983/84: 173 (i denna del) anförs att det är samhället som ställer resurser till förfogande för högskolorna och att dessa i likhet med andra samhälleliga organ, t. ex. inom sjukvården, måste betraktas som serviceorgan för hela folket och att resursanvändningen därför inte kan få betraktas som en intern angelägenhet. Med hänvisning härtill yrkar motionärerna att företrädarna för allmänna intressen skall ha majoritet i högskolestyrelserna. En helt annan uppfattning förs fram i motion 1983/84: 238 (yrkande 2). Motionärerna anser inte att det finns anledning att låta företrädare för allmänna intressen ingå i högskolestyrelserna. Regeringen bör förelägga riksdagen förslag till sådan sammansättning av styrelserna att däri ingår enbart företrädare för verksamheten.

Mot bakgrund av remissopinionen anser utskottet i likhet med vad som anförs i proposition 1983/84: 52 att det är av stor vikt för högskolestyrelsernas auktoritet och beslutsförmåga att principerna för deras sammansättning är förankrade inom högskoleväsendet. Utskottet tillstyrker vad som i propositionen har förordats om högskolestyrelsernas sammansättning och har ej heller något att erinra mot den föreslagna förändringen i vad avser förvaltningschefens ställning. Med hänvisning härtill bör riksdagen avslå motionerna 1983/84: 173 i denna del och 1983/84: 238 yrkande 2.

Enligt gällande bestämmelser skall de ledamöter i styrelsen för en högskoleenhet som skall vara *företrädare för allmänna intressen* väljas av den eller de kommuner och landstingskommuner till vilken eller vilka högskoleenheten är förlagd (32 § högskolelagen).

Föredragande statsrådet anser att det är viktigt att högskoleenheternas karaktär av i princip nationella institutioner markeras och att representationen för allmänna intressen i styrelserna är bred och allsidig. Statsrådet finner det naturligt att företrädare för allmänna intressen också hämtas utanför de politiska partierna. Detta blir enligt statsrådet knappast fallet med nuvarande ordning. Hon förordar därför att företrädarna för allmänna intressen i högskolestyrelserna utses av regeringen. 32 § högskolelagen bör i enlighet härmed upphävas.

I motionerna 1983/84: 236 (yrkande 1) och 1983/84: 239 (yrkande 1) yrkas avslag på förslaget. Motionärerna hänvisar till högskolornas roll för den regionala utvecklingen och till att den nuvarande proceduren vid val av företrädare för allmänna intressen i styrelserna ger en god regional förankring av forskning och utbildning. I den förra motionen föreslås emellertid

den förändringen i 32 § högskolelagen att samtliga företrädare för allmänna intressen skall väljas av resp. landsting (yrkande 2).

Utskottet tillstyrker förslaget i proposition 1983/84: 52 att företrädarna för allmänna intressen i högskolestyrelserna i fortsättningen skall utses av regeringen. Utskottet vill i likhet med föredragande statsrådet understryka att det även med en på så sätt ändrad ordning är självklart att en förankring i närmast berörda kommuner och landsting skall säkras. Riksdagen föreslås med hänvisning till det anförda avslå motionerna 1983/84: 236 och 1983/84: 239 yrkande 1.

Vid högskoleenheterna inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde är enligt nuvarande ordning *rektor högskolestyrelsens ordförande*, om inte regeringen beslutar annat. Tanken på en ändring av detta förhållande har mött kritik vid remissbehandlingen av departementspromemorian (Ds U 1983: 6) Högskolans institutionella organisation. Föredragande statsrådet förordar ingen ändring i nu berört hänseende.

I motion 1983/84: 173 (i denna del) anförs som motionärernas mening att rektor såsom chef för högskolan har en viktig roll i högskolestyrelsen. Den bör enligt motionärerna inte förenas med ordförandens uppgift att leda sammanträdet. Motionärerna önskar en klarare rollfördelning och hemställer att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen har anförts om rektor såsom ordförande i högskolestyrelsen.

Utskottet delar föredragande statsrådets uppfattning i ärendet och vill i likhet med statsrådet peka på möjligheten för regeringen att besluta om annan styrelseordförande än rektor. Utskottet avstyrker härmed motion 1983/84: 173 i denna del.

Planerings- och ledningsorganisation under högskolestyrelserna

Vid remissbehandlingen av departementspromemorian (Ds U 1983:6) Högskolans institutionella organisation framgick att remissopinionen är helt entydig vad gäller behovet av ökad flexibilitet i fråga om den interna organisationen av högskoleenheterna.

I det nu aktuella avsnittet av propositionen (s. 11–16) föreslås att de önskvärda möjligheterna till en mera flexibel organisation skapas genom att högskolestyrelserna ges frihet att välja mellan olika alternativ i fråga om planerings- och ledningsorgan.

Beträffande *linjenämnderna* pekar föredragande statsrådet på att en ändamålsenlig linjenämndsorganisation i somliga fall innebär att varje nämnd täcker en eller ett fåtal linjer, i andra fall ett bredare område. Enligt statsrådet bör en högskolestyrelse kunna inrätta linjenämnder t. ex. för hela yrkesutbildningssektorer med anknytande enstaka kurser. I de fall en linjenämnd inrättas för en hel sektor är det särskilt viktigt att nämnden utformar en ändamålsenlig beredningsorganisation. Föredragande statsrådet utgår från att detta sker på sådant sätt att *medverkan från yrkeslivet*

tillgodoses. I många fall bör frågor om utbildningens innehåll och uppläggning kunna beredas av berörda institutionsstyrelser. Även då bör det enligt statsrådet vara möjligt att tillgodose en yrkeslivsmedverkan motsvarande den som i dag förekommer på linjenämndsnivå.

Frågan om medverkan från yrkeslivet i den i förevarande sammanhang diskuterade beredningsorganisationen behandlas i ett par motioner. I motion 1983/84: 238 (yrkande 4 i denna del) anförs att det inte finns skäl att regeringen föreskriver hur samverkan mellan högskolan och yrkeslivet skall ske. Det både nödvändiga och önskvärda samarbetet kan ofta fungera bättre om det sker informellt. Detta bör riksdagen enligt motionärerna som sin mening ge regeringen till känna. Enligt motion 1983/84: 239 (yrkande 2) bör i institutionsstyrelserna ingå endast de som är verksamma vid högskolan, dvs. lärare, studenter och företrädare för de anställda.

Utskottet vill med anledning av vad som har anförts i proposition 1983/84: 52 och i motionerna anföra följande.

Utskottet vill först erinra om att företrädare för yrkeslivet enligt gällande bestämmelser skall ingå i linjenämnd, om ej särskilda skäl föranleder annat (22 § högskolelagen).

Som utskottet ser det tar förslaget i propositionen, i vad avser medverkan från yrkeslivet, sikte på den beredningsorganisation som kan komma i fråga i de fall linjenämnd inrättas för en hel sektor. Den föreslagna förändringen bör i likhet med andra förslag i det nu aktuella avsnittet i propositionen ses som en möjlighet att minska uniformiteten och genom ökad flexibilitet anpassa organisationen till skiftande förutsättningar. Om högskolestyrelsen finner det ändamålsenligt och om särskilda skäl föreligger bör enligt utskottets mening hinder inte föreligga för styrelsen att besluta att företrädare för yrkeslivet skall medverka, när institutionsstyrelse som ett led i linjenämnds beredningsarbete behandlar frågor om den grundläggande utbildningens innehåll och uppläggning. Formerna för denna medverkan från yrkeslivet bör enligt utskottet inte regleras närmare. Utskottet anser att denna medverkan inte skall innebära att företrädare för yrkeslivet reguljärt skall ingå i institutionsstyrelsen. Med hänvisning till vad utskottet här har anfört föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1983/84: 238 yrkande 4 i denna del och 1983/84: 239 yrkande 2.

Som ett led i strävan att ge högskolestyrelserna större frihet att besluta om vilka planerings- och ledningsorgan som skall finnas även i fråga om forskning och forskarutbildning föreslås i proposition 1983/84: 52 dels att styrelsen bör kunna besluta att en fakultetsnämnd skall vara gemensam för två eller flera fakulteter, dels att styrelsen också fritt skall kunna besluta om en *indelning av* olika *fakulteter i sektioner* med hänsyn till vad som bedöms ge en lämplig ram för bl. a. planerings- och ledningsuppgifterna.

Riksdagen föreslås godkänna vad som i propositionen har förordats om sektionsindelning av fakultet.

Inom vissa områden, framhålls det i proposition 1983/84: 52, har utbildning och forskning särskilt starka resursmässiga och andra samband. En ordning med skilda planerings- och ledningsorgan – å ena sidan linjenämnder, å andra sidan fakultets- och/eller sektionsnämnder – framstår som onödigt tungrodd, och den har kritiserats för att ha bidragit till en icke önskvärd åtskillnad mellan grundläggande utbildning och forskning/forskarutbildning. Mot bakgrund härav förordar föredragande statsrådet att möjligheter öppnas för högskolestyrelsen att för visst område besluta om att de uppgifter som ankommer på linjenämnd resp. på fakultetsnämnd eller sektionsnämnd i stället skall fullgöras av ett för grundläggande utbildning och forskning/forskarutbildning gemensamt organ, *utbildnings- och forskningsnämnd*. En föreskrift härom föreslås bli införd i högskolelagen.

Utskottet instämmer i vad föredragande statsrådet har förordat om inrättande av utbildnings- och forskningsnämnd och föreslår att riksdagen bifaller regeringens förslag på denna punkt.

Beträffande *utbildnings- och forskningsnämndens sammansättning* anför föredragande statsrådet att den med hänsyn till sin dubbla roll måste ges en sammansättning som bygger på en sammanvägning av principerna för sammansättningen av de organ den skall ersätta. Det föreslås att i högskolelagen införs en föreskrift i enlighet härmed innebärande bl. a. att i nämnden skall ingå, om inte särskilda skäl föranleder annat, företrädare för yrkeslivet.

I motion 1983/84: 238 (yrkande 4 i denna del) anförs att regeringen inte bör föreskriva hur samverkan mellan högskolan och yrkeslivet skall ske genom att bl. a. ange i vilka högskoleorgan yrkeslivet skall vara representerat.

Utskottet tillstyrker vad regeringen har föreslagit om utbildnings- och forskningsnämndernas sammansättning och föreslår att riksdagen med bifall till proposition 1983/84: 52 och med avslag på motion 1983/84: 238 yrkande 4 i denna del antar 24 b § i det av regeringen framlagda lagförslaget.

Utskottet tar i detta sammanhang upp till behandling motion 1983/84: 172, i vilken framförs en rad synpunkter på högskolans organisation. Motionären framhåller att institutionerna eller motsvarande inte skall vara alltför små eller alltför specialiserade. Vidare bör institutionerna ha en för undervisning och forskning gemensam totalbudget. Beträffande professorerna anser motionären att de bör undervisa på alla nivåer och – som utskottet uppfattat motionen – ta på sig uppdraget att vara prefekt.

Beträffande *storleken på institutionerna* vill utskottet peka på att högskolestyrelsen har ett ansvar för att institutionsindelningen blir sådan att goda betingelser för utbildning och forskning främjas. Föredragande statsrådet anför i proposition 1983/84: 52 att alltför små institutioner kan innebära en mindre gynnsam vetenskaplig miljö. Utskottet vill i detta samman-

hang i likhet med statsrådet stryka under vikten av att frågor rörande indelningen i institutioner ägnas uppmärksamhet inom den lokala högskoleorganisationen. När det gäller frågan om "totalbudget" för institutionerna, vill utskottet peka på att institutionerna redan nu har stor frihet att disponera dem anvisade medel.

Professor har i dag stor frihet att förlägga sin undervisningsskyldighet till den nivå han eller hon finner lämplig. Utskottet vill emellertid peka på att i flera beskrivningar av ämnesinnehåll m. m. för tjänster som professor erinras om att de med professuren förenade uppgifterna även avser, i den omfattning som högskolestyrelsen beslutar, grundläggande utbildning.

Gällande bestämmelser om uppdrag som prefekt och behörighet för sådant uppdrag återfinns i 18 kap. 12 och 14 §§ högskoleförordningen. Utskottet finner inte skäl att förorda ändringar häri.

Med hänvisning till vad utskottet har anfört ovan avstyrker utskottet motion 1983/84: 172.

För uppgifter som ankommer på högskolestyrelsen får denna inrätta en eller flera *förvaltningsnämnder*. Med hänsyn till karaktären av de uppgifter som åvilar förvaltningsnämnder bör sammansättningen av dessa enligt föredragande statsrådet följa samman principer som gäller för högskolestyrelserna. Därför bör företrädare för allmänna intressen ingå i förvaltningsnämnd och utgöra en tredjedel.

Utskottet har inget att erinra mot vad föredragande statsrådet har anfört om förvaltningsnämnder och avstyrker därmed motion 1983/84: 238 yrkande 3, vari yrkas att riksdagen uttalar sig för att företrädare för allmänna intressen inte skall ingå i förvaltningsnämnd.

Regionstyrelserna

I motionerna 1983/84: 225 (yrkande 1) och 1983/84: 238 (yrkande 5) krävs regionstyrelsernas avskaffande. De anses av motionärerna såsom onödiga mellanled mellan högskolorna och den centrala nivån.

I proposition 1983/84: 52 erinras om att den regionala organisationen har varit och är fortfarande ett av de mera omdiskuterade inslagen i högskolereformen.

Remissbehandlingen av departementspromemorian (Ds U 1983: 6) Högskolans institutionella organisation har enligt propositionen emellertid givit vid handen att en majoritet av remissinstanserna inom högskolan accepterar att den regionala organisationen bibehålls i stort sett oförändrad.

Föredragande statsrådet anser att en planering och samordning av utbildning avseende större geografiska områden än de enskilda länen är viktig. Regionstyrelserna spelar i vissa fall redan en viktig roll, när det gäller att finna nya former för samverkan mellan olika regionala organ med ansvar för utbildning. Statsrådet avser att i annat sammanhang återkomma till regeringen i fråga om regionstyrelsernas arbetsuppgifter och förutsättningarna för en ändrad regionindelning.

Rättelse: S. 13, rad 11 Står: roligt att Rättat till: troligt att.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 1983/84: 225 yrkande 1 och 1983/84: 238 yrkande 5.

I 31 § högskolelagen föreskrivs att företrädarna för allmänna intressen skall utgöra omkring två tredjedelar av antalet ledamöter i regionstyrelserna. Med stöd av riksdagens beslut (prop. 1980/81: 40, UbU 1980/81: 14, rskr 1980/81: 128, prop. 1982/83: 100, UbU 1982/83: 23, rskr 1982/83: 270) har antalet företrädare för allmänna intressen fr. o. m. den 1 januari 1981 kommit att utgöra omkring tre fjärdedelar av antalet ledamöter.

I proposition 1983/84: 52 anförs att erfarenheterna av den sammansättning regionstyrelserna har haft sedan den 1 januari 1981 är genomgående goda. Föredragande statsrådet anser att den därför bör bibehållas. Regeringen föreslår i enlighet därmed att 31 § högskolelagen ändras så att företrädare för allmänna intressen skall utgöra omkring tre fjärdedelar av antalet ledamöter i en regionstyrelse.

Utskottet tillstyrker förslaget.

Vissa frågor om studieorganisation och anslagssystem

I motion 1983/84: 238 erinras om det nuvarande systemet med en uppdelning av den grundläggande högskoleutbildningen i fem utbildningssektorer, inom vilka den allra största delen av utbildningen sker på allmänna linjer. Motionärerna pekar på att det visat sig svårt att åstadkomma attraktiva linjeutbildningar inom det humanistiska området. I motionen efterlyses vidare ett system som uppmuntrar till ämnesfördjupning och individuella ämneskombinationer. Enligt motionärernas uppfattning kan ett sådant system uppnås genom återinförande av filosofie kandidatexamen (yrkande 6).

Utskottet erinrar om att föredragande statsrådet i proposition 1983/84: 52 pekar på att inom vissa områden, främst det humanistiska, svarar utbildningen på linjer endast för en mycket liten del av det totala antalet årsstudieplatser. Statsrådet anser det önskvärt att behoven av längre sammanhängande utbildning av grundläggande karaktär även inom sådana områden i ökad utsträckning tillgodoses genom utbildningslinjer. Hon erinrar om att UHÄ i sitt yttrande över departementspromemorian (Ds U 1983: 6) Högskolans institutionella organisation har redovisat ett preliminärt förslag till en humanistisk utbildningslinje. Vad gäller examensbenämning på en sådan utbildning och återinförandet av filosofie kandidatexamen vill utskottet erinra om att examensbenämning enligt nu gällande bestämmelser bör utformas så att den ger en meningsfull information om utbildningens omfattning, innehåll eller huvudsakliga inriktning (7 kap. 15 § högskoleförordningen). Utskottet inser att det utifrån dessa bestämmelser kan vara svårt att finna en adekvat examensbenämning på en ny utbildningslinje med i huvudsak humanistisk inriktning. Frågan bör emellertid lösas i samband med ställningstagandet till förslag om en ny sådan

utbildning. I sammanhanget vill utskottet erinra om att UHÄ i sitt ovan omnämnda preliminära förslag om humanistisk utbildningslinje menar att en attraktiv examensbenämning är en viktig faktor för att målinrikta en studerande mot en viss bredd och fördjupning i studierna.

När det gäller frågan om ämnesfördjupning, vilken också berörs i motion 1983/84:238, har utskottet i skilda sammanhang framhållit värdet av att fördjupningsstudier i ett eller flera ämnen mera allmänt kan inrymmas inom de allmänna utbildningslinjerna (UbU 1981/82:37 och UbU 1982/83:23). I UHÄ:s preliminära förslag till humanistlinje, som föreslås omfatta sammanlagt 120 poäng, avses 40-poängsnivån uppnås i minst två ämnen. För flera tänkta påbyggnadslinjer är det troligt att 60-poängsnivå i något ämne kommer att krävas.

Med hänvisning till vad utskottet ovan har anfört och till att föredragande statsrådet avser att återkomma till frågan om en humanistisk utbildningslinje i 1985 års budgetproposition föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1983/84:238 yrkande 6.

En betydande mängd av flerårig sammanhängande utbildning av grundläggande karaktär, dvs. utbildning för i första hand ungdomsstuderande, ges inom ramen för *enstaka kurser*. Särskilt gäller detta inom det humanistiska området, där linjeutbildningen, vilket utskottet haft anledning att erinra om i det föregående, svarar för en mycket liten andel av det samlade utbildningsutbudet. I många fall avser de ifrågavarande enstaka kurserna ämnen som är av betydelse för kompetensuppbyggnaden i landet, bl. a. för rekryteringen till forskarutbildningen, men i vilka grundutbildning inte kan garanteras inom det nuvarande anslags- och planeringssystemet. En nationell planering av utbildning inom berörda ämnen eller ämnesområden saknas i praktiken utöver vad som ligger i besluten om inrättande av vissa högre lärartjänster.

Mot bakgrund av de här redovisade förhållandena föreslår föredragande statsrådet en förändring av planeringsordningen, så att ämnen vilkas utveckling och fortlevnad i grundutbildningssammanhang inte i tillräcklig omfattning garanteras av att de ingår i linjeutbildning blir föremål för övergripande planering på central nivå. Statsrådet avser att föreslå regeringen att ge UHÄ i uppdrag att i anslagsframställningen för budgetåret 1985/86 redovisa underlag för en sådan förändrad planeringsordning.

Utskottet har under tidigare riksmöten haft anledning att peka på de problem för vissa ämnen utanför det nuvarande linjesystemet som följer av den nuvarande planeringsordningen. Utskottet har även erinrat om att erfarenheterna av det ifrågavarande anslaget på statsbudgeten (Lokala och individuella linjer och enstaka kurser) tyder på att uppfyllelsen av de olika ändamålen med anslaget lätt leder till konflikter (UbU 1981/82:24 s. 28 f., UbU 1982/83:29 s. 4).

Utskottet är ense med föredragande statsrådet i fråga om behovet av en

annan planeringsordning för vissa enstaka kurser och föreslår att riksdagen godkänner vad som har förordats i frågan. Därvid utgår utskottet från att besluten om enstaka kurser också i fortsättningen i huvudsak kommer att fattas lokalt och regionalt.

Hemställan

Åberopande vad utskottet har anfört i det föregående hemställer utskottet

1. att riksdagen med avslag på motionerna 1983/84: 225 yrkande 2 och 1983/84: 238 yrkande 1 godkänner vad som i proposition 1983/84: 52 har förordats om förslag till anslagsframställning för forskning och forskarutbildning,
2. att riksdagen beträffande högskolestyrelsernas sammansättning avslår motionerna 1983/84: 173 i denna del och 1983/84: 238 yrkande 2,
3. att riksdagen beträffande tillsättandet av företrädare för allmänna intressen i högskolestyrelserna med bifall till proposition 1983/84: 52 och med avslag på motionerna 1983/84: 236 och 1983/84: 239 yrkande 1 beslutar att 32 § högskolelagen (1977: 218) skall upphöra att gälla,
4. att riksdagen beträffande rektor såsom ordförande i högskolestyrelsen avslår motion 1983/84: 173 i denna del,
5. att riksdagen beträffande medverkan av företrädare för yrkeslivet i visst planeringsarbete inom högskolan avslår motionerna 1983/84: 238 yrkande 4 i denna del och 1983/84: 239 yrkande 2,
6. att riksdagen godkänner vad som i proposition 1983/84: 52 har förordats om sektionsindelning av fakultet,
7. att riksdagen beträffande utbildnings- och forskningsnämnd antar 24 a, 16, 21 och 23 §§ förslaget till lag om ändring i högskolelagen (1977: 218),
8. att riksdagen beträffande utbildnings- och forskningsnämndernas sammansättning med bifall till proposition 1983/84: 52 och med avslag på motion 1983/84: 238 yrkande 4 i denna del antar 24 b § förslaget till lag om ändring i högskolelagen (1977: 218),
9. att riksdagen beträffande institutionernas storlek m. m. avslår motion 1983/84: 172,
10. att riksdagen beträffande förvaltningsnämndernas sammansättning avslår motion 1983/84: 238 yrkande 3,
11. att riksdagen beträffande avveckling av regionstyrelserna avslår motionerna 1983/84: 225 yrkande 1 och 1983/84: 238 yrkande 5,
12. att riksdagen beträffande regionstyrelsernas sammansättning antar 31 § förslaget till lag om ändring i högskolelagen (1977: 218),

13. att riksdagen i övrigt antar förslaget till lag om ändring i högskolelagen (1977:218) i den mån det inte omfattas av vad utskottet har hemställt ovan,
14. att riksdagen beträffande viss examensbenämning m.m. avslår motion 1983/84:238 yrkande 6,
15. att riksdagen beträffande planeringsordning för vissa enstaka kurser godkänner vad som har förordats i proposition 1983/84:52.

Stockholm den 8 december 1983

På utbildningsutskottets vägnar
GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Georg Andersson (s), Kerstin Göthberg (c), Bengt Wiklund (s), Lars Gustafsson (s), Rune Rydén (m), Helge Hagberg (s), Lennart Bladh (s), Pär Granstedt (c), Iris Mårtensson (s), Göran Allmér (m), Jörgen Ullenhag (fp), Björn Samuelson (vpk), Gunnar Hökmark (m), Margot Wallström (s) och Lena Lundblad (m).

Reservationer

1. Anslagsframställning för forskning och forskarutbildning (mom. 1)

Rune Rydén (m), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Jörgen Ullenhag (fp) och Gunnar Hökmark (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar "Utskottet konstaterar" och slutar "och forskarutbildning" bort ha följande lydelse:

Utskottet är ense med motionärerna i att nuvarande ordning avseende anslagsframställning för forskning och forskarutbildning bör bibehållas. Detta bör riksdagen med bifall till motionerna 1983/84:225 yrkande 2 och 1983/84:238 yrkande 1 och med avslag på proposition 1983/84:52 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. att riksdagen beträffande förslag till anslagsframställning för forskning och forskarutbildning med bifall till motionerna 1983/84:225 yrkande 2 och 1983/84:238 yrkande 1 och med avslag på proposition 1983/84:52 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

2. Högskolestyrelsernas sammansättning (mom. 2)

Rune Rydén, Birgitta Rydle, Göran Allmér och Gunnar Hökmark (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar "Mot bakgrund" och slutar "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Övergripande beslut om högskolans verksamhet och dess inriktning fattas centralt av regering och riksdag. Mot bakgrund härav bör ej företrädare för allmänna intressen ingå i högskolestyrelserna. Utskottet anser i enlighet med vad som förordas i motion 1983/84:238 att regeringen bör förelägga riksdagen förslag om styrelser med enbart företrädare för verksamheten. Riksdagen bör med bifall till motion 1983/84:238 yrkande 2 och med avslag på motion 1983/84:173 i denna del som sin mening ge regeringen detta till känna.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen beträffande högskolestyrelsernas sammansättning med bifall till motion 1983/84:238 yrkande 2 och med avslag på motion 1983/84:173 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

3. Tillsättandet av företrädare för allmänna intressen i högskolestyrelserna (mom. 3)

Kerstin Göthberg (c) och Pär Granstedt (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Utskottet tillstyrker" och slutar "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning är det viktigt att det regionala inflytandet på högskolan säkerställs även fortsättningsvis. Detta bör ske genom att landstingen i demokratisk ordning utser företrädarna för allmänna intressen i resp. högskolestyrelse. Härigenom skapas en god regional förankring av såväl högskoleutbildning som forskning.

Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till motion 1983/84:236, med anledning av motion 1983/84:239 yrkande 1 och med avslag på proposition 1983/84:52 dels beslutar att 32 § högskolelagen inte skall upphöra att gälla, dels beslutar att paragrafen erhåller en i enlighet med vad utskottet ovan har förordat ändrad lydelse.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. att riksdagen beträffande tillsättandet av företrädare för allmänna intressen i högskolestyrelserna med bifall till motion 1983/84:236, med anledning av motion 1983/84:239 yrkande 1 och med avslag på proposition 1983/84:52 *dels* antar följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse av 32 § högskolelagen (1977:218):

Nuvarande lydelse	*Utskottets förslag*
Den eller de ledamöter i styrelsen för en högskoleenhet som skall vara företrädare för allmänna intressen skall väljas av den eller de *kommuner och* landstingskommuner till vilken eller vilka högskoleenheten är förlagd. Hur många av dessa ledamöter som skall väljas av varje *kommun eller* landstingskommun bestäms av regionstyrelsen. I ärendet skall regionstyrelsen samråda med den eller de *kommuner och* landstingskommuner som berörs. För ledamöterna skall lika många suppleanter väljas.	Den eller de ledamöter i styrelsen för en högskoleenhet som skall vara företrädare för allmänna intressen skall väljas av den eller de landstingskommuner till vilken eller vilka högskoleenheten är förlagd. Hur många av dessa ledamöter som skall väljas av varje landstingskommun bestäms av regionstyrelsen. I ärendet skall regionstyrelsen samråda med den eller de landstingskommuner som berörs. För ledamöterna skall lika många suppleanter väljas.
Kommun kan i samråd med landstingskommunen besluta att landstingskommunen skall fullgöra kommunens skyldighet enligt första stycket.	

Val av ledamöter eller suppleanter skall vara proportionellt, om det begärs av minst så många väljande som motsvarar det tal vilket erhålls om samtliga väljandes antal delas med det antal personer som valet avser, ökat med 1. Om kvoten är ett brutet tal skall den avrundas till närmast högre hela tal. Om förfarande vid sådant proportionellt val finns bestämmelser i lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m. m.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall vid valet även den ordning bestämmas i vilken de skall kallas till tjänstgöring.

I fråga om styrelsen för högskoleenheten inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde gäller föreskrifter som regeringen meddelar i stället för första–*fjärde* styckena i denna paragraf.	I fråga om styrelsen för högskoleenheten inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde gäller föreskrifter som regeringen meddelar i stället för första–*tredje* styckena i denna paragraf.

dels antar sådan ändring av ingressen till förslaget till lag om ändring i högskolelagen (1977: 218) som föranleds härav,

4. Tillsättandet av företrädare för allmänna intressen i högskolestyrelserna (mom. 3)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Utskottet tillstyrker" och slutar "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill i likhet med vad som anförs i motion 1983/84: 239 peka på att var och en av högskolorna inte bara har en nationell karaktär och betydelse utan att de därjämte utgör en viktig faktor för den regionala

utvecklingen. För att i tillfredsställande grad säkerställa att de lokala och regionala aspekterna blir tillgodosedda bör nuvarande 32 § högskolelagen inte upphöra att gälla. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1983/84:239 yrkande 1, med anledning av motion 1983/84:236 och med avslag på proposition 1983/84:52 besluta.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. att riksdagen beträffande tillsättandet av företrädare för allmänna intressen i högskolestyrelserna med bifall till motion 1983/84:239 yrkande 1, med anledning av motion 1983/84:236 och med avslag på proposition 1983/84:52 *dels* avslår förslaget i propositionen att 32 § högskolelagen (1977:218) skall upphöra att gälla, *dels* antar sådan ändring av ingressen till förslaget till lag om ändring i högskolelagen (1977:218) som föranleds härav,

5. Utbildnings- och forskningsnämndernas sammansättning (mom. 8)

Rune Rydén, Birgitta Rydle, Göran Allmér och Gunnar Hökmark (alla m) anser:

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar "Utskottet tillstyrker" och slutar "framlagda lagförslaget" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning bör ett naturligt samarbete mellan högskolan och yrkeslivet kunna ske utan detaljreglering från statsmakternas sida. Utskottet finner i likhet med motionärerna inte att det finns skäl att genom föreskrifter i lag ange att företrädare för yrkeslivet skall ingå i utbildnings- och forskningsnämnder. Riksdagen föreslås med bifall till motion 1983/84:238 yrkande 4 i denna del och med avslag på proposition 1983/84:52 anta 24 b § förslaget till lag om ändring i högskolelagen (1977:218) med en i enlighet härmed ändrad lydelse.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. att riksdagen beträffande utbildnings- och forskningsnämndernas sammansättning med bifall till motion 1983/84:238 yrkande 4 i denna del och med avslag på proposition 1983/84:52 *dels* antar följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse av 24 b § förslaget till lag om ändring i högskolelagen (1977:218):

Regeringens förslag

I utbildnings- och forskningsnämnden skall ingå företrädare för verksamheten inom nämndens område. *I nämnden skall också ingå företrädare för yrkeslivet, om inte särskilda skäl föranleder annat.* Företrädare för de anställda och de studerande har rätt att ingå i nämnden.

Utskottets förslag

I utbildnings- och forskningsnämnden skall ingå företrädare för verksamheten inom nämndens område. Företrädare för de anställda och de studerande har rätt att ingå i nämnden.

I utbildnings- och forskningsnämnden kan ingå företrädare för:
1. sådant forsknings- och utvecklingsarbete utanför högskolan som har anknytning till nämndens verksamhetsområde,
2. allmänna intressen.

dels antar sådan ändring av ingressen till förslaget till lag om ändring i högskolelagen (1977:218) som föranleds härav.

6. Förvaltningsnämndernas sammansättning (mom. 10)

Rune Rydén (m), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Jörgen Ullenhag (fp) och Gunnar Hökmark (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar "Utskottet har" och slutar "i förvaltningsnämnd" bort ha följande lydelse:

I motion 1983/84:238 förordas att företrädare för allmänna intressen inte skall ingå i förvaltningsnämnd (yrkande 3).

Utskottet delar motionärernas uppfattning och föreslår att riksdagen med bifall till motion 1983/84:238 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna att företrädare för allmänna intressen inte skall ingå i förvaltningsnämnderna.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. att riksdagen beträffande förvaltningsnämndernas sammansättning med bifall till motion 1983/84:238 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

7. Avveckling av regionstyrelserna (mom. 11)

Rune Rydén (m), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Jörgen Ullenhag (fp) och Gunnar Hökmark (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar "Remissbehandlingen av" och på s. 12 slutar "yrkande 5" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas syn på regionstyrelserna och anser att riksdagen nu bör fatta principbeslut om att de bör avvecklas. En sådan åtgärd skulle medverka till en markant avbyråkratisering av högskoleväsendet och innebära en besparing. Innevarande budgetår anvisas ca 11,5 milj. kr. till Regionstyrelserna för högskolan.

Riksdagen bör med bifall till motionerna 1983/84:225 yrkande 1 och 1983/84:238 yrkande 5 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet har anfört om avveckling av regionstyrelserna.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. att riksdagen beträffande avveckling av regionstyrelserna med bifall till motionerna 1983/84:225 yrkande 1 och 1983/84:238

yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

8. Viss examensbenämning m. m. (mom. 14)

Rune Rydén, Birgitta Rydle, Göran Allmér och Gunnar Hökmark (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar "Utskottet erinrar" och på s. 13 slutar "yrkande 6" bort ha följande lydelse:

Föredragande statsrådet behandlar i proposition 1983/84: 52 de problem som hänger samman med svårigheterna att tillgodose behoven av längre sammanhängande utbildning av grundläggande karaktär på det humanistiska området.

Utskottet utgår från att regeringens kommande förslag i ärendet bl. a. innebär krav på ämnesfördjupning och möjligheter till individuella ämneskombinationer i enlighet med vad som anförs i motion 1983/84: 238. Riksdagen bör med bifall till motionens yrkande 6 uttala sig för att regeringen härvid också beslutar att filosofie kandidatexamen skall användas såsom examensbenämning.

dels att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

14. att riksdagen beträffande viss examensbenämning m. m. med bifall till motion 1983/84: 238 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

Särskilt yttrande

Viss examensbenämning m. m. (mom. 14)

Jörgen Ullenhag (fp) anför:

Det är enligt min mening viktigt att fördjupningsstudier kommer att krävas på allt fler utbildningslinjer och att attraktiva examensbenämningar knyts till dessa linjer.

Starka skäl talar för att filosofie kandidatexamen därvid skall användas som examensbenämning. Enligt nuvarande bestämmelser bör dock examensbenämning utformas så att den ger en meningsfull information om utbildningens omfattning, innehåll eller huvudsakliga inriktning.

En tänkbar lösning på detta problem är att till t. ex. en eventuell humanistlinje knyta examensbenämningen "filosofie kandidatexamen med humanistisk inriktning" och till t. ex. samhällsvetarlinjen knyta examensbenämningen "filosofie kandidatexamen med samhällsvetenskaplig inriktning".

Mycket talar för att examensbenämningen filosofie kandidatexamen

med viss inriktning endast bör användas om fördjupningsstudier omfattande minst 60 poäng ingått i genomgången utbildningslinje.

Jag utgår från att UHÄ också prövar införandet av denna examensbenämning och har därför avstått från reservation.

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1983